

УДК 343.9

DOI: <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2026.94.2.61>

ТЕРМІНОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ФІНАНСУВАННЯ ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА НЕГЛАСНИХ СЛІДЧИХ (РОЗШУКОВИХ) ДІЙ

Савчук Д.Г.,
кандидат економічних наук, доцент,
працівник Державного бюро розслідувань
ORCID: 0000-0003-1860-848X

Савчук Д.Г. Термінологічні особливості правового регулювання фінансування оперативно-розшукової діяльності та негласних слідчих (розшукових) дій.

У статті розглядаються теоретичні питання правового регулювання фінансування оперативно-розшукової діяльності (ОРД) та негласних слідчих (розшукових) дій (НСРД). Акцентовано, що до кола засобів забезпечення державою правоохоронної, розвідувальної та контррозвідувальної функцій належать оперативно-розшукова діяльність і негласні слідчі (розшукові) дії, які потребують ґрунтовного забезпечення різноманітними ресурсами. Одержання цих ресурсів передбачає необхідність фінансування, яке має бути впорядкованим та чітко налагодженим, тобто організованим. Констатовано, що така організація, серед іншого, має урахувати, що витік інформації про конкретну мету певних видатків оперативних підрозділів може поставити під загрозу не лише ефективність тривалої негласної роботи, а й життя та здоров'я працівників оперативних підрозділів, детективів та їх конфіденційних співробітників. Тому виникає необхідність у встановленні розумного балансу між засекречуванням усіх процедур, пов'язаних з фінансуванням ОРД й негласної роботи оперативних підрозділів з одного боку, та можливістю об'єктивного контролю та прозорістю використання ними бюджетних коштів – з іншого. Це завдання на сьогодні наукою не вирішене. Обґрунтовано, що одним з важливих елементів на яких слід ґрунтувати вирішення зазначеного завдання є зрозумілий та усталений термінологічний апарат. Мета статті полягала у тому аби сформувати термінологічний апарат дослідження правового регулювання фінансування ОРД та НСРД в частині теоретичного розуміння та практичного застосування термінів «фінанси», «фінансові ресурси», «фінансування», «фінансове забезпечення». Встановлено, що для підвищення ефективності правового регулювання фінансування ОРД та НСРД потрібна синхронізація теоретичного розуміння та юридичного визначення понять «фінанси», «фінансові ресурси», «фінансове забезпечення» та «фінансування». Доведено, що найбільш доцільним у площині даного дослідження є варіант спрощеного їх тлумачення: фінансові ресурси – грошові кошти у будь-якій формі; фінансове забезпечення – забезпечення фінансовими ресурсами; фінансування – виділення та направлення грошових коштів для їх використання об'єктам фінансового забезпечення. Обґрунтовано, що на таке розуміння варто спиратися при формуванні положень нормативно-правових актів, які урегульовують питання фінансування ОРД та НСРД на відомчому та міжвідомчому рівнях, а також при формуванні змін і доповнень до Законів України.

Ключові слова: оперативні підрозділи, негласна робота, оперативно-розшукові заходи, слідчі дії, правове регулювання, грошові кошти, фінансування, фінансові ресурси.

Savchuk D.G. Terminological features of the legal regulation of financing operational-search activities and covert investigative (search) actions.

Theoretical issues of the legal regulation of financing of operational-search activity (OSA) and covert investigative (search) actions (CISA) are being considered in this article. It is emphasized that operational-search activity and covert investigative (search) actions belong to the range of means by which the state ensures law enforcement, intelligence, and counterintelligence functions. These activities require substantial support with various resources. Obtaining such resources necessitates financing, which must be orderly, well-structured, and properly organized. It is constantized that such an organization, among other things, must take into account that the disclosure of information about the specific purpose of certain expenditures of operational units can endanger not only the effectiveness of long-term covert work, but also the life and health of employees of operational units, detectives

and their confidential employees. Therefore, there is a need to establish a reasonable balance between the secrecy of all procedures related to the financing of OSA and CISA of operational units on the one hand, and the possibility of objective control and transparency of their use of budget funds on the other. Today task has not been solved by science. It is justified that one of the important elements on which the solution of the specified task should be based is a clear and established terminology. The purpose of the article is to form terminology for the study of the legal regulation of financing of OSA and CISA in terms of theoretical understanding and practical application of the terms «finances», «financial resources», «financing», «financial support». It is concluded that in order to increase the effectiveness of the legal regulation of financing of OSA and CISA, synchronization of the theoretical understanding and legal definition of the concepts «finances», «financial resources», «financial support» and «financing» is required. It is proven that the most appropriate option for this study is to simplify their interpretation: financial resources – funds in any form; financial support – provision with financial resources; financing – allocation and direction of monetary funds for their use by entities receiving financial support. It is justified that this understanding should be relied on when forming the provisions of regulatory legal acts that regulate the issues of financing the OSA and CISA at the departmental and interdepartmental levels, as well as when forming amendments and additions to the Laws of Ukraine.

Key words: operational units, covert work, operational-investigative measures, investigative actions, legal regulation, funds, financing, financial resources.

Постановка проблеми. Конспіративний, прихований характер оперативно-розшукової діяльності (ОРД) та негласних слідчих (розшукових) дій (НСРД) зумовлює потребу особливого підходу до організації їх фінансування. Адже витік інформації про конкретну мету певних видатків суб'єктів ОРД може поставити під загрозу не лише ефективність тривалих і трудомістких розслідувань та оперативних розробок, а й життя та здоров'я детективів, працівників оперативних підрозділів та їх конфіденційних співробітників. Тому виникає необхідність у встановленні розумного балансу між засекречуванням усіх процедур, пов'язаних з фінансуванням ОРД й негласної роботи оперативних підрозділів з одного боку, та можливістю об'єктивного контролю та прозорістю використання ними бюджетних коштів та фінансовою дисципліною – з іншого. Це складне завдання на сьогодні не знайшло свого наукового вирішення. Єдиного правового механізму фінансування ОРД та НСРД та розподілу коштів немає, а у відомчих інструкціях використовуються різні підходи, що зумовлює необхідність аналізу, юридичної оцінки та узагальнення цієї практики з метою її вдосконалення. Здійснення цього має ґрунтуватися на відповідному теоретичному фундаменті, який зараховує однозначне тлумачення основних категорій.

Мета статті – сформувати термінологічний апарат дослідження правового регулювання фінансування ОРД та НСРД в частині теоретичного розуміння та практичного застосування термінів «фінанси», «фінансові ресурси», «фінансування», «фінансове забезпечення».

Досягнення цієї мети зумовлює необхідність тлумачення зазначених термінів як у загальноживаному розумінні, так і в площині правоохоронної діяльності, негласної роботи суб'єктів ОРД та НСРД, а також дедуктивного дослідження системи нормативно-правових актів, що урегулюють питання фінансування правоохоронних та розвідувальних органів України.

Стан опрацювання проблематики. У межах як юридичних, так і економічних досліджень відсутні єдині підходи до тлумачення вказаних вище категорій, що зумовлює необхідність сформувати власне їх розуміння. Для цього потрібний критичний аналіз результатів наукового пошуку сучасних дослідників, серед іншого тих, які: вивчали питання сутності категорій «фінанси», «фінансові ресурси», «фінансування», «фінансове забезпечення» у економічній та правовій науці (В.Ю. Бодаковський [1], І.Г. Козинець [2], Н.М. Іванисько [3], І.П. Сидор [4] та ін.); їх застосування у площині функціонування сектору безпеки і оборони (І.В. Шпак [5], С.В. Петруха, Н.М. Петруха [6]), правоохоронної діяльності (Євдокимов В.В. [7], К.В. Малишев [8]), роботи Державного бюро розслідувань Р.І. Богданов [9, 10], Національної поліції А.Г. Гончар [11], В.С. Шапіро, Я.А. Пащенко [12] та прокуратури (С.В. Банах. [13]

Виклад основного матеріалу. Найбільш широкою категорією серед вище зазначених є фінанси. В основу визначення поняття фінансів, як правило, покладають категорію відносин. Так, І.Г. Козинець та С.С. Берднік, спираючись на доробок попередників та результати власних досліджень сформулювали лаконічний висновок про те, що фінанси – це врегульована правом система економічних відносин, в результаті функціонування якої утворюються та використовуються гро-

шові фонди [2].

З урахуванням, викладеного та інших підходів [14; 15] І.П. Сидор та В.Т. Білик сформулювали більш розлоге визначення фінансів. Вони вважають їх економічною категорією, пов'язаною із формуванням, розподілом і використанням грошових коштів, акумульованих шляхом використання фондової та потокової форм їх руху за посередництвом фінансових відносин між різними суб'єктами (органами публічної влади державного і місцевого рівнів, юридичних і фізичних осіб, міжнародних організацій та публічної влади інших країн) з метою задоволення потреб та інтересів усіх суб'єктів фінансових відносин та забезпечення суспільного добробуту [4].

У своїх висновках зазначені дослідники акцентують, що за економічною сутністю категорія «фінанси» відображає сукупність відносин економічних агентів з приводу обмінних, розподільних та перерозподільних процесів, а за змістом – формування, розподіл і використання фінансових ресурсів, які формуються у фондовій чи потоковій формі руху.

Отже категорія «фінанси» охоплює систему урегульованих правом економічних відносин, предметом яких виступають фінансові ресурси. Ці ресурси І.Г. Козинець та С.С. Берднік вважають складовою частиною економічних ресурсів, що є коштами грошово-кредитної та бюджетної систем, які використовуються для забезпечення безперервного функціонування та розвитку народного господарства, витрачаються на соціально-культурні заходи, потреби управління та оборони [2]. Аналіз даного визначення дає підстави для висновку, що дослідники фактично ототожнюють фінансові ресурси з грошовими коштами (у різних формах, з різними способами акумуляції, зберігання, розподілу та використання), з чим, на нашу думку варто погодитися.

Проте така позиція не збігається з підходом, який запропонували С.Д. Джерелейко, В.Г. Лопатовський та В.А. Шпильовий. Вони трактують «фінансові ресурси» не лише як сукупність грошових коштів, а й їх еквівалентів, сформованих у процесі господарської діяльності та отриманих ззовні, призначених для виконання фінансових зобов'язань і процесів фінансування відтворення підприємства. Ці дослідники акцентують, що грошові кошти не є тотожними фінансовим ресурсам, а становлять лише їх частину та є найліквіднішим активом підприємства, включаючи готівку в касі, кошти на банківських рахунках в банках, депозити та електронні гроші [16].

Ми віддаємо перевагу іншому підходу, як у загальному, так і у площині нашого дослідження. Щодо концептуального аспекту, то особливість фінансових ресурсів вбачається у тому, що вони завжди постають саме у грошовій формі, мають розподільний характер і відбивають формування й використання різноманітних видів прибутків і нагромаджень суб'єктів господарської діяльності сфери матеріального виробництва, держави й учасників невиробничої сфери. Таке бачення протягом останніх десятиліть цілком виправдано та ефективно використовується у економічній науці [17]. З нього випливає, що фінансові ресурси за формою – гроші, які постають мірилом цінності інших видів ресурсів, а за змістом – інструмент, що забезпечує придбання та подальше використання (експлуатацію) цих ресурсів [18]. Саме грошові кошти є еквівалентом будь-яких інших ресурсів, а не навпаки.

Цей підхід успішно використовується і для розуміння сутності фінансового забезпечення суб'єктів ОРД та НСРД. Так, Р.І. Богданов, досліджуючи поняття та значення матеріально-фінансового забезпечення діяльності територіальних управлінь Державного бюро розслідувань до фінансових ресурсів відносить: грошові кошти на придбання та оплату обслуговування матеріальних засобів; грошові кошти на оплату і стимулювання праці персоналу територіальних управлінь ДБР; грошові кошти на придбання інформаційних, комп'ютерних та інших технологій; кошти на забезпечення навчання та професійного розвитку персоналу; кошти на виконання соціальних гарантій та зобов'язань перед персоналом управлінь; кошти на проведення просвітницької та іміджевої роботи. Тобто, вчений розуміє фінансові ресурси саме як грошові кошти, а не їх еквіваленти [9]. Саме таким (спрощеним) розумінням ми будемо керуватися і у даному дослідженні.

Щільно пов'язаною з поняттям фінансових ресурсів є категорія «фінансове забезпечення». Щодо змісту цієї категорії вчені економісти вже тривалий ведуть активну полеміку, вступаючи у активні дискусії. Певну систематизацію результатів цих дискусій було проведено Н.М. Іванисько. Дослідниця розмежувала такі підходи до визначення поняття фінансового забезпечення: системний (передбачає визначення фінансового забезпечення з позиції системи, що враховує джерела, форми та методи фінансування); об'єктний (в основі цього підходу знаходяться фінансові ресурси, процес їх пошуку, акумуляції та подальшого розподілу, що формує собою сукупність економічних відносин); процесний (зосереджений на сукупності заходів та умов, що забезпечу-

ють процес формування та розподілу фінансових ресурсів); затратний (вказує на кінцеву мету формування та використання фінансових ресурсів для покриття затрат за рахунок накопичених ресурсів); методологічний (передбачає можливість фінансового впливу на соціально-економічний розвиток за допомогою фінансового механізму); функціональний (підхід, що ототожнюється із сукупністю функцій, виконання яких призведе до очікуваного результату); організаційний (розглядає фінансове забезпечення з позиції цілісної організаційної системи, що містить нормативно-правове забезпечення, процес прогнозування та визначення обсягу фінансових ресурсів, створення відповідних фінансових резервів) [3].

Усі ці підходи відбивають різні сторони та характерні ознаки категорії «фінансове забезпечення». Вони перетинаються, доповнюючи та у певних частинах дублюючи один одного. Більшість з них у різних комбінаціях використовувалися дослідниками-правниками, які вивчали питання фінансового забезпечення різних елементів системи сектору безпеки та оборони України.

Так, у ще у 2012 році А.І. Суббот розглядав фінансове забезпечення правоохоронних органів як систему фінансових відносин, чітко визначену державними та відомчими нормативними правовими актами. На думку вченого, таке забезпечення являє собою діяльність, яка здійснюється в межах фінансової системи держави в усіх її проявах та виступає формою участі в розподілі грошових коштів шляхом отримання фінансових ресурсів. Зміст фінансового забезпечення правоохоронних органів випливає з його мети: наділення правоохоронних органів відповідними матеріально-технічними ресурсами, потрібними не лише для виконання основних обов'язків і завдань, а й для забезпечення їхньої професійної діяльності [19]. У даному визначенні одночасно вбачаються ознаки об'єктного, процесного, затратного, функціонального та організаційного підходів (за класифікацією Н.М. Іванисько [3]). Проте підхід А.І. Суббота вважаємо за доцільне визначити як діяльнісний. Адже ми повністю підтримуємо те, що фінансове забезпечення слід відносити саме до категорії діяльності, а зміст цієї діяльності розкривати через суб'єктів, мету завдання та конкретні заходи.

А.Г. Гончар визначив фінансове забезпечення діяльності Національної поліції України в адміністративно-правовому контексті як процес розподілу бюджетних коштів, а також надходження та використання фінансових ресурсів з інших не заборонених законодавством джерел в обсягах, необхідних для оплати праці, медичного, санаторно-курортного, пенсійного, житлового та інших видів соціального забезпечення поліцейських або членів їх сімей у встановлених випадках [11]. З інтервалом у декілька місяців В.С. Шапіро та Я.А. Пащенко (у мажах дослідження матеріально-технічного забезпечення Національної поліції України) подали ідентичну дефініцію фінансового забезпечення профілактичної діяльності Національної поліції. [12]. З нашого погляду, дані визначення не повним обсягом відбивають важливі аспекти фінансового забезпечення діяльності (зокрема й профілактичної) НПУ, а саме: спрямованість на створення та підтримання у належному стані матеріально-технічної бази для виконання завдань протидії злочинності й проведення конкретних заходів; забезпечення поточних витрат на протидію правопорушенням, на підготовку та підвищення кваліфікації кадрів тощо.

Спираючись на аналіз численних наукових позицій, О.О. Панова дійшла висновку, що під фінансовим забезпеченням публічної безпеки в Україні слід розуміти виконання суб'єктами забезпечення публічної безпеки своїх функцій щодо формування, розподілу, перерозподілу та використання наявних фінансових активів, направлених на попередження, припинення та усунення порушень у сфері публічної безпеки [20]. Убачається, що для формулювання поданого визначення використовувалися елементи функціонального, процесного, затратного та організаційного підходів (за класифікацією Н.М. Іванисько). Дефініція не ураховує того, суб'єкти забезпечення публічної безпеки фінансуються з державного бюджету. Вони є об'єктами фінансування. Функції, які на них покладено державою (задля виконання яких виділяються бюджетні кошти) пов'язані саме із забезпеченням публічної безпеки. Розподіл, перерозподіл та використання наявних фінансових активів є не функцією, а повноваженнями зазначених суб'єктів.

Відаючи належне здобутку усіх названих вище вчених, високо оцінюючи значення їх висновків для економічної теорії і юридичної науки, зауважимо, що в межах прикладного дослідження ресурсного забезпечення ОРД та НСРД доцільно послуговуватись найбільш спрощеною та зрозумілою схемою розуміння ключових понять, що будуть вживатися у подальшому: 1) фінансові ресурси – це грошові кошти (як було обґрунтовано вище); 2) фінансове забезпечення – це забезпечення фінансовими ресурсами. У подальшому, за необхідності, будемо більш детально розкри-

вати зміст означених категорій, спираючись на теоретичний доробок попередників.

З двома окресленими категоріями щільно пов'язана третя – «фінансування», яка, з нашого погляду, не є тотожною фінансовому забезпеченню. При цьому «фінансування» та «фінансове забезпечення» інколи вживають як синоніми, зокрема і у науковій літературі. Такий підхід вважаємо хибним та схилиємося до позиції тих дослідників, які відмежовують ці поняття.

Розмежування у змістовному навантаженні фінансування та фінансового забезпечення простежуються як у працях економістів, так і у дослідженнях правників. Так, В.Ю. Бодаковський, А.І. Борисов та О.М. Луцик розглядають організацію належного фінансування як основну мету фінансового забезпечення [1]. А.Ю. Лебеденко вважає бюджетне фінансування основою фінансового забезпечення судово-експертної діяльності [21]. Н. М. Іванисько обґрунтовує, що системний підхід передбачає визначення фінансового забезпечення з позиції елементів системи, що включає джерела, форми та методи фінансування [3]. Тобто фактично дослідники включають фінансування до змісту фінансового забезпечення. Щоправда аналіз наведених підходів свідчить, що усі вони використовують термін «фінансування» у відмінних значеннях. При цьому ніхто з них не формує його визначення.

Таке визначення було подане А.Г. Гончаром (в межах дослідження адміністративно-правового регулювання ресурсного забезпечення Національної поліції України). Вчений зазначає, що фінансування Національної поліції доцільно тлумачити як належний процес, за допомогою якого з бюджету виділяють, зараховують, розподіляють і перераховують кошти на відповідний рахунок розпорядника коштів у межах, визначених кошторисами й затверджених у державному бюджеті, для забезпечення Національної поліції, а також інших джерел, не заборонених законодавством [22, с. 58]. Такий підхід співпадає з нашим баченням у частині того, що фінансування покладено в основу фінансового забезпечення та становить його ключовий етап – виділення та перерахування грошових коштів. На подальших етапах відбувається використання (освоєння) цих коштів, їх перетворення на інші види ресурсів, здійснюється облік і контроль за таким використанням, дотриманням фінансової дисципліни.

З метою якісного сприйняття і чіткого розуміння досліджуваної категорії вважаємо за доцільне максимально спростити визначення, сформулювавши його з огляду на предмет даного дослідження. Отже під фінансуванням ОРД та НСРД розуміємо процес виділення та направлення коштів на їх проведення.

З огляду на викладене, таке фінансування доцільно розмежувати на кілька рівнів: державний (виділення коштів на протидію злочинності та їх розподіл між правоохоронними органами); державного органу (розподіл та виділення коштів конкретним територіальним та (або) оперативним підрозділам, органам досудового розслідування); конкретного територіального органу та спеціалізованого підрозділу (розподіл та виділення коштів за конкретними напрямками негласної роботи та ОРД, за окремими оперативно-розшуковими справами та справами оперативного супроводження кримінального провадження, на проведення окремих ОРЗ та НСРД).

На рівні держави фінансування ОРД та НСРД не урегульовано правом. Фінансові ресурси виділяються правоохоронним та розвідувальним органам, компетенцію яких, серед іншого, становлять ОРЗ та НСРД. Правову основою фінансування цих органів становить Бюджетний кодекс України, Закон України «Про державний бюджет України» на відповідний рік, Постанови Кабінету Міністрів України, накази Міністерства Фінансів України та інші нормативно-правові акти, прийняті на виконання Бюджетного кодексу України а також закони України про відповідні органи («Про Державне бюро розслідувань», «Про Національну поліцію», «Про Службу безпеки України», «Про Національне антикорупційне бюро України», «Про Бюро економічної безпеки України» тощо). Зазначеним нормативно-правовим актом бракує термінологічної узгодженості, які між собою, так і з Кримінальним процесуальним кодексом України та Законом України «Про оперативно-розшукову діяльність», зокрема, в частині фінансового забезпечення.

Лише на рівні зазначених державних органів оперативним підрозділам виділяються кошти, які, серед іншого, вони можуть витратити на проведення ОРД та НСРД. При цьому пов'язані з цим численні потреби не знаходять прямого відбитку у встановленій нормами права економічної класифікації видатків бюджету. Це стосується придбання технічних засобів негласного отримання інформації, пенетративної техніки, несправжніх (імітаційних) засобів; виділення коштів для проведення оперативних закупок та спеціальних слідчих експериментів. Усталена підзаконними нормативно-правовими актами система оплати праці негласних позаштатних працівників узагалі

не узгоджується із трудовим та податковим законодавством [23]. Проте це ці питання потребують окремого вирішення (з використання усталеної науковообґрунтованої термінології) та становлять перспективи подальших досліджень

Висновки. Для підвищення ефективності правового регулювання фінансування ОРД та НСРД потрібна синхронізація теоретичного розуміння та юридичного визначення понять «фінанси», «фінансові ресурси», «фінансове забезпечення» та «фінансування». Найбільш доцільним у площині даного дослідження вбачається варіант спрощеного їх тлумачення: фінансові ресурси – грошові кошти у будь-якій формі; фінансове забезпечення – забезпечення фінансовими ресурсами; фінансування – виділення та направлення грошових коштів для їх використання об'єктами фінансового забезпечення. На таке розуміння варто спиратися при формуванні положень нормативно-правових актів, які урегульовують питання фінансування ОРД та НСРД на відомчому та міжвідомчому рівнях, а також при формуванні змін і доповнень до Законів України. Разом з тим, термінологія зазначених відомчих та міжвідомчих нормативно-правових актів має узгоджуватися з визначеннями, що подаються у Бюджетному та Кримінальному процесуальному кодексах України, Законах України «Про оперативно-розшукову діяльність» й про конкретні правоохоронні органи. Таке узгодження варто здійснювати за схемою: недосконалість юридичних дефініцій ліквідується на основі наукових досліджень; теоретичні визначення формуються з огляду на потреби практики та правові реалії.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Бодаковський В.Ю., Борисов А.І., Луцик О.М. Теоретико-прикладні аспекти фінансового забезпечення суб'єктів економіки України в умовах глобальних потрясінь. *Київський економічний науковий журнал*. 2024. № 7. С. 13–22. DOI: <https://doi.org/10.32782/2786-765X/2024-7-2>.
2. Козинець І.Г., Берднік С.С. Співвідношення понять “фінанси” та “фінансові ресурси”. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2021. № 3. С. 112–116. DOI: <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2021.03.20>.
3. Іванисько Н.М. Теоретичні підходи до визначення фінансового забезпечення. *Економіка, управління та адміністрування*. 2024. № 1(107). С. 156–162. DOI: [https://doi.org/10.26642/ema-2024-1\(107\)-156-162](https://doi.org/10.26642/ema-2024-1(107)-156-162).
4. Сидор І.П. та Білик В.Т. Теоретичний концепт дослідження сутності та змісту категорії «фінанси». *Ефективна економіка*. 2024. № 12. DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2105.2024.12.59>.
5. Шпак І.В. Сутність та особливості правового регулювання видатків бюджету на сектор національної безпеки і оборони в умовах воєнного стану. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2023. № 12 (27). С.555–560. DOI: <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2023.06.97>.
6. Петруха С., Петруха Н., Гуденко Б. Фінансування сил безпеки і оборони України: тенденції, структура, виклики. *Економічний аналіз*. 2025. Том 35. № 3. С. 68–82. DOI: <https://doi.org/10.35774/econa2025.03.068>.
7. Євдокимов В.В. Сучасний стан фінансового забезпечення правоохоронної діяльності. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2021. №1. DOI: <https://doi.org/10.32702/2307-2156-2021.1.>
8. Малишев К.В. особливості фінансування правоохоронної системи як однієї з системних проблем державної політики в досліджуваній сфері. *Держава та регіони. Серія: публічне управління і адміністрування*. 2021. № 3 (73). С.85–97. DOI: <https://doi.org/10.32840/1813-3401.2021.3.13>.
9. Богданов Р.І. Поняття та значення матеріально-фінансового забезпечення діяльності територіальних управлінь Державного бюро розслідувань. *Вісник кримінологічної асоціації України*. 2023. № 1 (28). С. 347–354. DOI: <https://doi.org/10.32631/vca.2023.1.32>.
10. Богданов Р.І. Характеристика стану матеріально фінансового забезпечення діяльності територіальних управлінь Державного бюро розслідувань. *Форум Права*. 2024. № 79(2). С. 105–111. DOI: <http://doi.org/10.5281/zenodo.10933566>.
11. Гончар А.Г. Принципи та стадії фінансування і матеріально-технічного забезпечення Національної поліції України. *Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ*. 2018. № 1 (106). С. 265–276. URL: <https://lawscience.com.ua/web/uploads/pdf/%D0%9C%D0%B0%D0%BA%D0%B5%D1%82%20%D0%9D%D0%92%201-2018-265-276.pdf>.

12. Шапіро В.С., Пащенко Я.А. Матеріально-технічне забезпечення Національної поліції України. *Правові горизонти*. 2018. № 12 (25). С. 70–73. DOI: <http://www.doi.org/10.21272/legalhorizons.2018.i12.p70>.
13. Банах С.В. Організаційно-правові аспекти фінансового забезпечення діяльності прокуратури. *Актуальні проблеми правознавства*. 2020 № 4 (24). С. 135–140. DOI: <http://www.doi.org/10.35774/app2020.04.135>.
14. Івашко О.А. Теорія фінансів: навч. посіб. [вид. 2-ге; доп. і переробл.] К.: 7БЦ, 2021. 408 с. URL: <https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/21715/1/tf2021.pdf>.
15. Крисоватий А.І., Кириленко О.П., Дем'янишин В.Г. Фінанси: підруч. / за ред. д.е.н., проф. А.І. Крисоватого. Тернопіль: *Університетська думка*, 2024. 632 с. URL: <https://files.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi81/0061315.pdf>.
16. Джерелейко С.Д., Лопатовський В.Г., Шпильовий В.А. Дефініція понять «фінансові ресурси» та «грошові кошти». *Innovation and Sustainability*. 2022. № 2. С. 131-138. DOI: <https://doi.org/10.31649/ins.2022.2.131.138>.
17. Яременко В.Г., Салманов Н.М. Сутність поняття та особливості класифікації фінансових ресурсів підприємств. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2018. № 19(3). С. 158–162. URL: http://www.visnyk-econom.uzhnu.uz.ua/archive/19_3_2018ua/36.pdf.
18. Савчук Д.Г. Поняття, зміст і види ресурсного забезпечення оперативно-розшукової діяльності та негласних слідчих (розшукових) дій як єдиної системи. *Криміналістичний вісник*. № 44 (2). С. 111–123. DOI: <https://doi.org/10.37025/1992-4437/2025-44-2-111>.
19. Суббот А. Фінансове та матеріально-технічне забезпечення правоохоронних органів як складові їх безпечної діяльності. *Віче*. 2012. № 24. С. 16–17. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/viche_2012_24_8.
20. Панова О.О. Матеріально-фінансове забезпечення публічної безпеки в Україні. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія: Юридичні науки*. 2018. Т. 29 (68). № 1. С.79–83. URL: https://www.juris.vernadskyjournals.in.ua/journals/2018/1_2018/1_2018.pd.
21. Лебеденко А.Ю. Бюджетне фінансування як основа фінансового забезпечення судово-експертної діяльності. *Галицький економічний вісник*, 2023. Том 85. № 6. С. 122–131. DOI: https://doi.org/10.33108/galicianvisnyk_tntu.
22. Гончар А.Г. Адміністративно-правове регулювання фінансування і матеріально-технічного забезпечення Національної поліції України: дис. ... докт. філософ. за спеціальністю 081 (Право) / НАВС. К., 2021. 209 с. URL: <https://elar.navs.edu.ua/server/api/core/bitstreams/7e4050db-0928-48de-b45d-a3b2a8aef5db/content>.
23. Грібов М.Л., Козаченко О.І. Шляхи вдосконалення правового регулювання негласного співробітництва. *Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ*. 2020. № 2 (115). С. 8–18. DOI: <https://doi.org/10.33270/01201152.8>.

Дата першого надходження рукопису до видання: 10.03.2026

Дата прийняття до друку рукопису після рецензування: 23.04.2026

Дата публікації: 10.05.2026

© Савчук Д.Г., 2026

Стаття поширюється на умовах ліцензії CC BY 4.0